

« zurück blättern vor »

GEFREJTER subst. m., ab 1786; auch *gefrajter*, *giefracjter*, *giefrejter*, *gifrejter*; ‘beim polnischen Militär und einigen anderen Armeen der Rang zwischen den gemeinen Soldaten und dem Unteroffizier; Gefreiter, selten Polizist’ – ‘w wojsku polskim i niektórych innych: żołnierz w stopniu pośrednim między szeregowcem i podoficerem; starszy szeregowiec, niekiedy policjant’: 1786 Kaw.Nar. 19, L *Giefreyter często zastępnie kaprala*. ◊ (vor 1792) 1951 Kit.Opis 187 *pod asystencyją dwóch żołnierzy z bronią i gifrejtera*. ◊ (†1812) 1954 Tremb.Listy I 183, DOR *Ćwiczył się w Korpusie Kadetów przez lat przeszło sześć, był tam gefrejterem, dystyngując się nauką między mniej umięjącymi od siebie*. ◊ 1832 PT IX 639-50, SJAM *Ale Płut [...] Naradzał się po cichu z Gifrejterem Gontem*. ◊ [LBel.] 1840–1842 Sierp.S.Pow.III 132, DOR *Krzyż Prezydenta i marszałkowską laskę pan Instygator codziennie odnosił im do mieszkania w asystencji gifrejtera i dwóch żołnierzy*. ◊ [arch.] (1912) 1923 Korzon Woj.III 38, DOR *Gemejni byli podzieleni albo na dziesiątki pod komendą dziesiętników, albo na szóstki pod komendą gefrejterów*. – L, SWIL, SW, LSP, DOR (wojsk.). ◊ **Var:** *gefracjter* subst. m. – LSP; *gefrefjter* subst. m., (†1812) 1954 Tremb.Listy I 183, DOR ◊ 1832 PT IX 390, SJAM – SWIL, LSP, DOR; *giefracjter* subst. m. – SW; *giefrejter* subst. m., [hapax] 1786 Kaw.Nar. 19, L – L, SWIL, SW; *gifrejter* subst. m., (vor 1792) 1951 Kit.Opis 187 ◊ [LBel.] 1840–1842 Sierp. S.Pow.III 132, DOR – SWIL, SW, LSP, DOR (daw.). ◊ **Etym:** nhd. *Gefreiter* subst. m., ‘militärischer Dienstgrad’, KLU. ◊ **Der:** *giefrefjterski* adj., zuerst geb. L; *gefrefjterski* adj., zuerst geb. SWIL; *gifrefjterski* adj., zuerst geb. SWIL; *fracjter*, *fracjtyr* subst. m., ‘Gefreiter’, (ca.1911) 1989 HABKURZ 145 *Pan fracjtyr taszczy mamki-cud*. ◊ 1946 Prusz.Trzyn. 13, DOR *Był w mundurze niemieckiego fracjtra i mundur ten był znowu, jak dla kontrastu, komiśny, niezgrabny, był ciężki i sztywny i niewygodny*. Zuerst geb. SW. ❖ Zum Militärrang *fracjter* vgl. GLOGER. Das Wort *fracjter* war in der polnischen Armee noch bis 1945 als eine ironische bzw. spöttische Slangbezeichnung bekannt (A. V. mündlich). Die Form *fracjtyr* stammt aus der Lemberger Stadtmundart.

« zurück blättern vor »